

Hur fridlysta är egentligen orkideerna?

Tomas Ljung

Sedan den 1 januari 1993 är alla landets orkideer fridlysta enligt lag. Liksom i fallet med övriga fridlysta växter och djur angår fridlysningen i första hand privatpersoner. Omstörtande bygg-, schakt- och avverkningsföretag hindras förstås inte av orkideer mer än av något annat utpekade värde, dvs i praktiken inte alls. Det är pågående markanvändning, det där som inte får hindras. Det känner man ju igen.

Men om man inte får plocka orkideer, av vilket slag det vara må, hur förhåller det sig då med våra ängsnycklar, brudsporrar; grönvita nattviol och de andra, som måste slås av för att få leva. Är DABS' och andras slåttergillen olagliga, om vi inte skonar vartenda exemplar av dessa arter?

Någon passus om slätter finns inte med i bestämmelserna, så för att bringa klarhet i frågan ringde redaktionen upp Marianne på Naturvårdsverket, som skrivit texten till fridlysningsbestämmelserna. På frågan om man får slå av blommande brudsporrar, kom ett mycket svävande svar. Detta spørsmål var uppenbart helt nytt och oförutsett.

Efter mycket funderande kom ett motvilligt godkännande av slätter på orkideängarna. En reservation för skogs- och brynarter gjordes dock, alltså sådana som kan finnas i ängen, utan att därför nödvändigtvis gynnas av slåttern, som t ex nattviol. Dessutom rekommenderades vi att inte slå av blommande exemplar, utan endast de, som hunnit gå i frö. Om något blommande exemplar blivit avslaget, är det dock inte brottsligt att ta det och sätta i en vas. Slåttern kan nämligen i flertalet fall klassas som pågående markanvändning'

Det låter ju onekligen alldeles logiskt och rimligt. Därmed inte sagt att det är fritt fram att gå ut och plocka orkideer, bara man har lien med sig. Endast de arter som klart gynnas av slätter kommer ifråga.

Därtill kan ju nämnas att vi i DABS-sammanhang brukar rekommendera slätterfolket på ängarna att spara bestånd av brudsporre och andra ovanligare arter; ängen hotas ju på intet sätt om de får stå kvar. Tvärtom ser det mycket trevligt ut med några buketter uppstickande i den nyslagna slogen. En förutsättning för en sådan riktad slätter är givetvis att räfserskorna är införstådda med "slarvet" och inte ger sig på rariteterna med härven.